

Н. Хомуцька,

к.т.н., доцент кафедри військової фармації

А. Голуб

к.фарм.н., доцент

Українська військово-медична академія, Україна, м. Київ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ДИДАКТИЧНИХ ПІДХОДІВ

Існування та розвиток сучасного вищого навчального закладу не можливо уявити без впровадження нових підходів до навчання, котрі забезпечували б не тільки його фундаментальність, дотримання вимог освітніх стандартів, але й розвиток комунікативних, творчих і професійних компетентностей, потреби у самонавчанні на підґрунті багатоваріантності вмісту та організації навчального процесу. Формування освітнього середовища навчального закладу на основі інформаційних і комунікаційних технологій повинно сприяти вирішенню цих завдань. Удосконалення технологій навчання займає одне з перших місць серед численних нових напрямків розвитку освіти, що привертають в останні два-три десятиліття особливу увагу дослідників проблем вищої школи. Проблема створення та ефективного використання засобів інформаційних технологій є актуальною.

За даними наукових досліджень деяких авторів визначають чотири принципових аспекти для впровадження інформаційних технологій в освітній процес: соціальний, професіональний, педагогічний та каталітичний. Соціальний аспект визначається пріоритетом інформаційних технологій в суспільстві. Професійний аспект полягає у необхідності підготовки слухачів до професійної діяльності, яка потребує певних знань та навичок при використанні комп'ютерних технологій. Педагогічний аспект полягає у впровадженні інформаційних технологій у процес навчання, що дозволяє розширити можливості комунікації та підняти на більш якісний рівень підготовку навчально-методичних матеріалів для викладання навчальних дисциплін. Каталітичний аспект визначає удосконалення викладання, адміністрування, управління.

Метою дослідження є розглянути основні принципи дидактики з метою підвищення ефективності впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Ефективність застосування інформаційних технологій в навчальному процесі досягається у тому випадку, коли відповідні технології обґрунтовано і гармонічно інтегруються у навчальний процес, удосконалюючи педагогічні технології, допомагають вирішувати завдання управління, а досвід, знання, традиції, що накопичені у системі освіти, поповнюють змістовну, загальнокультурну складову інформаційного простору.

Традиційно в якості основних принципів дидактики розглядаються принципи активності тих, хто навчається, доступності, врахування вікових та індивідуальних особливостей, систематичності і послідовності, а також принципи науковості, зв'язку теорії і практики, навчання і виховання.

Розглянемо дидактичні принципи з точки зору впровадження інформаційних технологій.

Принцип провідної ролі теоретичних знань вказує на доцільність такої організації дидактичного процесу з використанням інформаційних технологій, при якій вивчення достатньо крупної смислової дози навчального матеріалу, наприклад теми, йшло таким чином, щоб з початку слухачі отримали уявлення про теоретичний зміст теми в цілому, потім засвоювали окремі види змісту кожного навчального питання, а на заключних етапах довели вивчення всієї теми до належного рівня засвоєння.

Принцип єдності навчальної, виховної та розвиваючої функцій навчання відображає реально існуючі закономірні зв'язки між всіма вказаними в його назві функціями навчання. У ньому говориться про необхідність такого застосування інформаційних технологій, щоб навчання як дидактичний процес виконувало б не тільки навчальну, але й виховну і розвиваючу функції. Наприклад, на думку слухачів робота з комп'ютерним лабораторним практикумом, включеним у склад інформаційних технологій, сприяє розвитку у них розумових здібностей, удосконалює стиль мислення, виробляє навички обґрунтовувати свої рішення і дії аргументованим, точним розрахунком, формуючі наступні моральні якості: сумлінність, відповідальність, чесність, гордість за обрану професію та інші. Даний принцип має виключно важливе та актуальне значення, його реалізація дозволить забезпечити переклад знань через почуття і емоції в переконання.

Принцип стимулювання і мотивації позитивного відношення слухачів до навчання відображає закономірний зв'язок між успішністю їх навчально-пізнавальної діяльності і збудженням інтересу до неї. Цей принцип визначає розгляд навчання як процесу проявлення активності суб'єкта, що відповідає мотиву. При навчанні з використанням інформаційних технологій акцент робиться на врахуванні трьох груп мотивів навчання: соціальних, професійних, пізнавальних.

Принцип проблемності відображає закономірність, що відноситься до засвоєння досвіду творчої діяльності, а також творчому засвоєнню знань і способів діяльності. Сутність закономірності полягає в тому, що оволодіння досвідом як одним з видів змісту навчання і творчого засвоєння неможливо без включення суб'єкта в рішення спеціально розробленої системи проблем і проблемних завдань, що дозволяють створювати проблемні ситуації, які вимагають від слухача творчої діяльності на доступному йому рівні.

Принцип з'єднання колективної навчальної роботи з індивідуальним підходом у навчанні вимагає від викладача доцільного поєднання відповідних форм навчання. Цей принцип визначає можливість використання інформаційних технологій як при проведенні планових занять під керівництвом викладача, де останній буде грати роль провідного керуючого суб'єкта, так і в частині самостійної роботи слухачів без участі викладача.

Принцип поєднання абстрактності мислення з наочністю розглядає всі види наочності: зорової, слухової, дотикової і нюхової в їх органічному взаємозв'язку. У цьому своєму прояві принцип відображає закономірний зв'язок між різноманітністю чуттєвих сприймань змісту навчального матеріалу і можливістю його розуміння, запам'ятовування, зберігання в пам'яті, відтворення і використання. Таким чином, що випливає з цього принципу - вимога поєднувати в навчанні по можливості всі види наочності - має глибоку психолого-фізіологічну основу. У процесі навчання словесна, знакова, образотворча форма наочності завжди супроводжує абстрактне мислення і безперервно взаємодіє з внутрішньою наочністю, збагачуючи останню новими уявленнями і зв'язками, черпаючи з неї раніше набутий досвід. Тимчасова відсутність натуральної наочності, тобто звернення до реальних явищ і об'єктів матеріального світу в ході навчання, не виключає наочність на етапі абстрактного мислення. Отже, абстрактність мислення закономірно пов'язана з наочністю в навчанні.

Принцип відповідності навчально-інформаційної бази змісту навчання та дидактичної системі висловлює вимоги до навчально-наукових умов ефективної праці викладачів і слухачів. Практична реалізація вимог цього принципу можлива лише в тому випадку якщо створення навчально-інформаційної бази буде здійснюватися на основі науково-педагогічних вимог, що розробляються викладачами.

Використання інформаційних технологій створює нові можливості і перспективи для вдосконалення професійної підготовки фахівців, допомагає формувати у слухачів комунікативної компетенції, дозволяє підвищити рівень викладання та оцінки знань, сприяє інтенсифікації та оптимізації навчального процесу.

Висновок. Процес інформатизації освіти, підтримуючи інтеграційні тенденції пізнання закономірностей розвитку предметних областей, актуалізує розробку підходів до використання потенціалу інформаційних технологій для розвитку особистості слухачів, підвищення рівня креативності їх мислення, формування умінь розробляти стратегію вирішення як навчальних, так і практичних задач, прогнозувати результати реалізації прийнятих рішень на основі моделювання об'єктів, явищ, процесів, що вивчаються, взаємозв'язків між ними.

Підвищити продуктивність застосування інформаційних технологій в навчальному процесі можна за рахунок більш повного використання досягнень сучасної педагогічної науки, оптимізації навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності слухачів, всебічного врахування індивідуальних психофізіологічних характеристик слухачів.

Використання інформаційних технологій є умовою створення педагогічних систем якісно нового рівня, що мають свої цілі, теоретичну базу, методику організації, функціонування та оцінки, здатних забезпечити сучасні вимоги соціального замовлення на підготовку сучасних професіоналів.